

นโยบายต่างประเทศจีนต่อแอฟริกาในศตวรรษที่ 21

CHINA FOREIGN POLICY TOWARDS AFRICA IN THE 21st CENTURY

วิลาสินี พิบูลย์เศรษฐ์

Wilasinee Piboonsate

คณะศิลปศาสตร์ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

Faculty of Liberal Arts, Panyapiwat Institute of Management

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งศึกษานโยบายต่างประเทศจีนต่อแอฟริกาในศตวรรษที่ 21 จากการศึกษาพบว่า นับตั้งแต่ประเทศจีนได้ดำเนินนโยบายปฏิรูปและเปิดประเทศภายใต้การนำของเติ้งเสี่ยวผิงในปี ค.ศ. 1978 เป็นต้นมา ส่งผลให้จีนมีการเปลี่ยนแปลงทั้งยุทธศาสตร์ภายในประเทศและต่างประเทศ ด้วยเหตุนี้ นโยบายต่างประเทศจีนต่อแอฟริกา จึงต้องมีการปรับให้สอดคล้อง โดยปรับจากการเน้นเป้าหมายทางอุดมการณ์การเมือง มาสู่การเน้นผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เมื่อเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 จีนได้สร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับแอฟริมากมากขึ้น โดยจีนได้ดำเนินนโยบายต่อแอฟริกา ใน 3 รูปแบบหลัก คือ 1) การส่งเสริมมิตรภาพและความสัมพันธ์อันดีกับแอฟริกา 2) การสร้างความร่วมมือทางการค้าและการลงทุน 3) การให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศในแอฟริกา

คำสำคัญ: นโยบายต่างประเทศ จีน แอฟริกา

Abstract

This article focuses on China's foreign policy towards Africa in the twenty first century. The study found that after China undertook economic reform and open-door policy under the leadership of Deng Xiaoping in 1978, affected to changes in its domestic and foreign policy strategies. China, therefore, need to shifted its foreign policy approach to Africa from was heavily influenced by political ideology interest to was heavily influenced by expanding economic interest. In the twenty first century, China has implemented policies to connect and collaborate with Africa in 3 main ways, including enhancing its friendship and good relationship to Africa; Expanding cooperation in trade and investment cooperation; and offering help to many countries in Africa.

Keywords: Foreign Policy, China, Africa

บทนำ

นับตั้งแต่เข้าสู่ศตวรรษที่ 21 เป็นต้นมา จีนได้ก้าวขึ้นมาเป็นมหาอำนาจโดดเด่นในเวทีเศรษฐกิจการเมืองระหว่างประเทศ พร้อมมุ่งขยายความร่วมมือกับนานาประเทศ ทั้งนี้ จีนได้ให้ความสำคัญต่อการกำหนดนโยบายต่างประเทศ เนื่องจากนโยบายต่างประเทศ (Foreign Policy) ถือเป็นแนวทางที่ประเทศใช้ในการดำเนินความสัมพันธ์กับประเทศต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งก็คือผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interest)

แอฟริกาถือเป็นภูมิภาคสำคัญที่จีนให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากแอฟริกาเป็นภูมิภาคที่มีความสำคัญต่อยุทธศาสตร์ทั้งการเมืองและเศรษฐกิจของจีน นโยบายต่างประเทศจีนต่อแอฟริกาถือเป็นหนึ่งในเครื่องมือสำคัญที่จีนนำมาใช้เพื่อบรรลุเป้าหมายที่มีต่อแอฟริกา ทั้งนี้ นโยบายที่มีต่อแอฟริกายังต้องมีการปรับให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และเป้าหมายของนโยบายต่างประเทศของจีนที่วางไว้ในแต่ละช่วงเวลาด้วย

บทความฉบับนี้แบ่งนโยบายต่างประเทศจีนต่อแอฟริกาออกเป็นสามช่วงหลักๆ ได้แก่ **ช่วงที่หนึ่ง** นโยบายต่างประเทศจีนต่อแอฟริกา ค.ศ. 1949-1978 **ช่วงที่สอง** การปรับนโยบายต่างประเทศจีนต่อแอฟริกาภายหลังปฏิรูปและเปิดประเทศ ค.ศ. 1978 **ช่วงที่สาม** นโยบายต่างประเทศจีนต่อแอฟริกาในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะในส่วนนโยบายต่างประเทศจีนต่อแอฟริกา นับตั้งแต่เข้าสู่ศตวรรษที่ 21 เป็นต้นมาถือว่ามีความน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง จีนได้สร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับแอฟริกา โดยปรับให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ภายในประเทศและต่างประเทศของจีน ทั้งนี้จีนได้ดำเนินนโยบายต่อแอฟริกา ใน 3 รูปแบบหลัก คือ 1) การส่งเสริมมิตรภาพและความสัมพันธ์อันดีกับแอฟริกา 2) การสร้างความร่วมมือทางด้านการค้าและการลงทุน 3) การให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศในแอฟริกา

ช่วงที่หนึ่ง นโยบายต่างประเทศจีนต่อแอฟริกา ค.ศ. 1949-1978

หลังสาธารณรัฐประชาชนจีนได้รับการสถาปนาขึ้น

ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1949 ภาวะสงครามเย็นและสถานการณ์ความมั่นคงภายในประเทศทำให้รัฐบาลจีนใหม่ต้องแสวงหาชาติพันธมิตร หลักนโยบายต่างประเทศที่จีนนำมาใช้ในช่วงเวลานี้จึงเป็นนโยบายอิงไปข้างเดียว (Lean to One Side) กับสหภาพโซเวียต (楚树龙, 金威, 2008: 45-46) แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อเข้าสู่ปลายทศวรรษ 1950 จีนกับสหภาพโซเวียตเริ่มมีความขัดแย้งเมื่อต้องเผชิญหน้ากับมหาอำนาจทั้งสหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียต ทำให้จีนต้องหันมาให้ความสำคัญกับประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ โดยความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับประเทศกำลังพัฒนาได้เริ่มต้นขึ้นอย่างเป็นทางการในการประชุมเอเชีย-แอฟริกา (Asian-African conference) ณ เมืองบันดุง ประเทศอินโดนีเซีย ในเดือนเมษายน ค.ศ. 1955 (Han, 1990: 104) กล่าวได้ว่าการที่จีนเข้าร่วมการประชุมในครั้งนี้ ทำให้จีนสามารถผูกมิตรกับประเทศกำลังพัฒนาในเอเชียและแอฟริกา โดยเฉพาะการสานความสัมพันธ์ระหว่างจีนและแอฟริกา ซึ่งได้ขาดช่วงไปในห้วงเวลาหลายร้อยปีที่ผ่านมา

สำหรับนโยบายต่างประเทศจีนในช่วงนับตั้งแต่ ค.ศ. 1949 จนถึงการดำเนินนโยบายปฏิรูปและเปิดประเทศในปลายทศวรรษ 1970 นั้น จีนได้นำผลประโยชน์ทางการเมืองและความมั่นคงของประเทศมาเป็นหลักในการกำหนดนโยบาย ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างจีนและแอฟริกาจึงเน้นที่การสร้างผลประโยชน์ทางการเมืองและการสนับสนุนการต่อสู้กับลัทธิจักรวรรดินิยมเป็นสำคัญ (楚树龙, 金威, 2008: 268-270) โดยจีนได้ดำเนินนโยบายต่อแอฟริกาในรูปแบบดังต่อไปนี้

การสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างจีนและแอฟริกา

การประชุมเอเชีย-แอฟริกา (Asian-African conference) ค.ศ. 1955 ถือได้ว่าเป็นโอกาสแรกของผู้นำจากแอฟริกาทั้ง 6 ประเทศที่ได้พบปะกับผู้นำของจีน โดยเฉพาะการพบกับผู้นำของอียิปต์และนำไปสู่การสถาปนาความสัมพันธ์ทางการเมืองทูตอย่างเป็นทางการในปี ค.ศ. 1956 ซึ่งถือเป็นประเทศแรกของทวีปแอฟริกา

ที่สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับจีนอย่างเป็นทางการ (黄安余, 2005: 349) ในช่วงทศวรรษ 1960 มีเหตุการณ์สำคัญที่สร้างประวัติศาสตร์หน้าใหม่ของความสัมพันธ์ระหว่างจีนและแอฟริกา นั่นคือ การเดินทางเยือน 10 ประเทศในแอฟริกาของนายกรัฐมนตรีโจวเอินไหล ระหว่างเดือนธันวาคม ค.ศ. 1963 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1964 นับเป็นการเยือนแอฟริกาอย่างเป็นทางการครั้งแรกของผู้นำจีนและยังได้เสนอหลัก 5 ประการ เพื่อเป็นแนวทางสร้างความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับแอฟริกา (北京大学非洲研究中心, 2000: 1) จนกระทั่งเข้าสู่ทศวรรษ 1970 ความสัมพันธ์ระหว่างจีนและแอฟริกาก็พัฒนาไปในทิศทางที่ดี โดยจีนได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับแอฟริกามากกว่า 21 ประเทศ (Fernando, 2007: 363-373) ซึ่งถือเป็นทศวรรษสำคัญทางการทูตระหว่างจีนและแอฟริกา

การสร้างความสัมพันธ์ทางการทูตกับแอฟริกายังได้ส่งผลดีต่อจีนในเวทีการเมืองระหว่างประเทศ โดยเฉพาะ ในปี ค.ศ. 1971 สาธารณรัฐประชาชนจีนได้รับการฟื้นฟูที่นั่งในองค์การสหประชาชาติ ในจำนวนเสียงสนับสนุนที่จีนได้รับจากทั้ง 76 ประเทศนั้น มาจากทวีปแอฟริกา ถึง 26 ประเทศ หรือคิดเป็น 1 ใน 3 ของคะแนนเสียงที่จีนได้รับทั้งหมด (王泰平, 1999: 170)

การสนับสนุนแอฟริกาเพื่อต่อต้านลัทธิจักรวรรดินิยมและการต่อสู้เรียกร้องเอกราช

ยุทธศาสตร์ของจีนเน้นการสร้างความร่วมมือเพื่อการปฏิวัติ โดยสนับสนุนการต่อต้านการปกครองโดยคนผิวขาว การให้ความช่วยเหลือในการฝึกกองทัพ รวมถึงสนับสนุนการต่อสู้เพื่อเรียกร้องเอกราชจากตะวันตก (王泰平, 1999: 1,198)

การช่วยเหลือแก่ประเทศในแอฟริกา

การช่วยเหลือแอฟริกาเริ่มขึ้นเมื่อเกิดวิกฤตการณ์คลองสุเอซใน ค.ศ. 1956 จีนให้ความช่วยเหลือด้านการเงินแก่รัฐบาลอียิปต์ ต่อมาในช่วงการเดินทางไปเยือนประเทศแอฟริกาอย่างเป็นทางการของนายกรัฐมนตรีโจวเอินไหลระหว่างปี ค.ศ. 1963 และ 1964 ยังได้เสนอ

หลักการช่วยเหลือ 8 ประการต่อประเทศโลกที่สาม สำหรับการช่วยเหลือสำคัญที่จีนมีต่อแอฟริกา คือ การสร้างทางรถไฟสายแทนซาเนีย-แซมเบีย (TanZam railway) ในช่วงทศวรรษ 1960 มีมูลค่ารวมกว่า 450 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยรัฐบาลจีนได้ส่งวิศวกรไปสำรวจและวางแผนโครงการขนาดใหญ่นี้คิดเป็น 1 ใน 5 ของการช่วยเหลือทางเศรษฐกิจทั้งหมดที่จีนมีต่อแอฟริกา นอกจากนี้ยังมีการช่วยเหลืออื่นๆ อาทิ การช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ การสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน การแพทย์และสาธารณสุข และการศึกษา เป็นต้น (วิลาลีนี พิบูลย์เศรษฐ์, 2553: 54-64)

ช่วงที่สอง: การปรับนโยบายต่างประเทศจีนต่อแอฟริกาภายหลังการดำเนินนโยบายปฏิรูปและเปิดประเทศ ค.ศ. 1978

ในปลายทศวรรษ 1970 จีนได้เข้าสู่การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในการประชุมคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์ชุดที่ 11 เต็มคณะครั้งที่ 3 ค.ศ. 1978 ได้มีมติให้ดำเนินการปฏิรูปและเปิดประเทศ (วรศักดิ์ มหัทธโนบล, 2549: 174) ต่อมาจีนได้ใช้ระบบเศรษฐกิจการตลาด ซึ่งจีนเรียกว่า ระบบเศรษฐกิจการตลาดแบบสังคมนิยม ถือได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจการเมืองภายในของจีนครั้งยิ่งใหญ่ ประกอบกับต่อมาในช่วงต้นทศวรรษ 1980 จีนพยายามเข้าไปเป็นสมาชิกขององค์กรเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (Lanteigne, 2009: 60-61) เห็นได้ว่าจีนได้เปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์ภายในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งเริ่มมีบทบาทในเวทีการเมืองระหว่างประเทศมากขึ้น

เมื่อสถานการณ์ทางการเมืองและเศรษฐกิจภายในของจีนมีการเปลี่ยนแปลงไป จึงเป็นที่น่าสนใจว่าจีนจะปรับนโยบายที่มีต่อแอฟริกาไปในทิศทางเช่นไร จากการศึกษาพบว่า นโยบายต่างประเทศจีนต่อแอฟริกาหลังทศวรรษ 1980 ได้มีการปรับโดยเน้นผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและความร่วมมือระหว่างกัน โดยในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1982 นายกรัฐมนตรีจ้าวจื่อหยางได้เดินทาง

ไปเยือนประเทศในแอฟริกา 11 ประเทศ ในระหว่าง การเยือนได้ประกาศหลัก 4 ประการในการพัฒนา ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีกับประเทศใน แอฟริกา (Davies, 2008) เมื่อเข้าสู่ทศวรรษที่ 1990 จีนได้ขยายความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับแอฟริกา เพิ่มขึ้น โดยในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1996 จีนได้เสนอ หลัก 5 ประการในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างจีน และแอฟริกา เน้นย้ำความร่วมมือระหว่างรัฐบาล ในขณะเดียวกันส่งเสริมความร่วมมือระหว่างวิสาหกิจ ของทั้งสองฝ่าย พร้อมทั้งขยายประเทศคู่ค้าให้ครอบคลุม ทั่วทวีปแอฟริกา สินค้าที่จีนส่งออกไปยังแอฟริกาก็เปลี่ยน ไปเป็นสินค้าที่ใช้เทคนิคและสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้า (王运泽, 2006: 73-74)

การปรับนโยบายของจีนต่อแอฟริกา นอกจาก เพื่อขยายการค้าในแอฟริกายังเพื่อผลประโยชน์ด้าน การแสวงหาพลังงานของจีน เนื่องจากนับตั้งแต่กลาง ทศวรรษ 1990 เป็นต้นมา จีนได้เริ่มดำเนินนโยบาย แสวงหาน้ำมันในภูมิภาคต่างๆ ทั้งนี้จีนได้เข้าไปลงทุน สำรวจและสัมปทานแหล่งน้ำมันในประเทศผู้ผลิตน้ำมัน สำคัญ ในแอฟริกา อาทิ แองโกลา ไนจีเรีย ซูดาน แอลจีเรีย เป็นต้น

ช่วงที่สาม: นโยบายต่างประเทศจีนต่อแอฟริกา ในศตวรรษที่ 21

นโยบายต่างประเทศจีนต่อแอฟริกาในศตวรรษใหม่นี้ สำคัญคือ จีนยังคงประกาศยึดมั่นในหลัก 5 ประการ ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและไม่แทรกแซงกิจการ ภายในของแอฟริกา สนับสนุนประเทศในแอฟริกาในการ เลือกระบบการปกครองของตนเอง การต่อสู้เพื่อปกป้อง เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งดินแดน และส่งเสริม ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของแอฟริกา โดยเฉพาะ จีนพยายามดำเนินการให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ แก่ประเทศในแอฟริกา และสนใจสร้างความร่วมมือทาง การค้าและเศรษฐกิจร่วมกับแอฟริกาในรูปแบบต่างๆ บนพื้นฐานของความเท่าเทียมกันและผลประโยชน์ร่วมกัน (Ministry of Foreign Affairs of the People's

Republic of China, 2000)

ทั้งนี้จากการปรับยุทธศาสตร์ภายในและต่างประเทศ ตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ผ่านมา รวมถึงการกำหนดบทบาท ของจีนในเวทีระหว่างประเทศ ทำให้เห็นได้ชัดว่าเป้าหมาย ผลประโยชน์ของจีนในศตวรรษใหม่นี้ได้เน้นที่ประเด็น การผลักดันผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเป็นเป้าหมายสำคัญ โดยจีนได้ดำเนินนโยบายต่อแอฟริกาใน 3 รูปแบบหลัก คือ 1) การส่งเสริมมิตรภาพและความสัมพันธ์อันดีกับ แอฟริกา 2) การสร้างความร่วมมือทางการค้าและการ ลงทุน 3) การให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศในแอฟริกา

1. การส่งเสริมมิตรภาพและความสัมพันธ์อันดีกับ แอฟริกา

การดำเนินนโยบายจีนต่อแอฟริกาในศตวรรษ ใหม่ จีนเน้นการส่งเสริมมิตรภาพและความร่วมมือกับ แอฟริกาเป็นหลัก 5 ประการของการอยู่ร่วมกันอย่าง สันติและไม่แทรกแซงกิจการภายในของแอฟริกา จีนให้ ความสำคัญกับการพัฒนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับ แอฟริกาในหลากหลายรูปแบบ

การประชุมความร่วมมือจีน-แอฟริกา (The Forum on China-Africa Co-operation- FOCAC)

รัฐบาลจีนได้จัดการประชุมความร่วมมือระหว่าง จีนและแอฟริกาขึ้นเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 2000 โดยการ ประชุมมีเป้าหมายเพื่อขยายความร่วมมือ และส่งเสริม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองและเศรษฐกิจ ในช่วงเวลาตั้งแต่ ค.ศ. 2000-2015 ได้มีการจัดประชุม ถึง 6 ครั้ง

การประชุมความร่วมมือจีนและแอฟริการะดับ รัฐมนตรีครั้งที่หนึ่ง (The First Ministerial Conference of the Forum on China-Africa Cooperation) ได้ จัดขึ้นในวันที่ 10-12 ตุลาคม ค.ศ. 2000 ณ กรุงปักกิ่ง เป็นการรวมตัวของผู้นำระดับสูงของจีนและประเทศ ต่างๆ ในแอฟริกา พร้อมกันนี้ในที่ประชุมได้ประกาศ เอกสารสำคัญ 2 ฉบับคือ ปฏิญญาปักกิ่งว่าด้วยการประชุม ความร่วมมือจีน-แอฟริกา (Beijing Declaration of the Forum on China-Africa Cooperation) และโครงการ

ความร่วมมือจีน-แอฟริกาในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (Programme for China-Africa Cooperation in Economic and Social Development) ภายหลังจากการประชุมความร่วมมือจีน-แอฟริกาใน ค.ศ. 2000 (Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China, 2000) ต่อมาได้กำหนดว่าจะมีการจัดการประชุมความร่วมมือจีน-แอฟริกาในทุกๆ 3 ปี โดยมีการหมุนเวียนสลับกันเป็นเจ้าภาพระหว่างจีนและแอฟริกา

การประชุมครั้งที่สอง (The Second Ministerial Conference of the Forum on China-Africa Cooperation) จัดขึ้นที่กรุงแอตติส ออบาบา เมืองหลวงของประเทศเอธิโอเปียในเดือนธันวาคม ค.ศ. 2003

การประชุมครั้งที่สาม (Beijing Summit & Third Ministerial Conference of Forum on China-Africa Cooperation) จัดขึ้นที่กรุงปักกิ่งในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 2006 การประชุมครั้งนี้เป็นการประชุมระดับสุดยอดผู้นำ มีประมุขของรัฐ ผู้นำรัฐบาลจาก 48 ประเทศในแอฟริกาเข้าร่วมประชุม ในการประชุมได้ประกาศปฏิญญาการประชุมสุดยอดปักกิ่ง (Declaration of Beijing Summit of the Forum on China-Africa Cooperation)

การประชุมครั้งที่สี่ (The Fourth Ministerial Conference of the Forum on China-Africa Cooperation) จัดขึ้นที่เมืองชาร์ม เอล ชีค (Sharm El Sheikh) ประเทศอียิปต์ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 2009

การประชุมครั้งที่ห้า (The Fifth Ministerial Conference of the Forum on China-Africa Cooperation) จัดขึ้นที่กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 2012

การประชุมครั้งที่หก (Johannesburg Summit & the sixth Ministerial Conference of Forum on China-Africa Cooperation) จัดขึ้นที่เมืองโจฮันเนสเบิร์ก ประเทศแอฟริกาใต้ ในเดือนธันวาคม

ค.ศ. 2015 ซึ่งถือเป็นการประชุมสุดยอดผู้นำ มีผู้นำระดับรัฐของ 50 ประเทศในแอฟริกาเข้าร่วมประชุม และได้ประกาศปฏิญญาการประชุมสุดยอดโจฮันเนสเบิร์ก (Declaration of the Johannesburg Summit of the Forum on China-Africa Cooperation) (Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China, 2015)

การเยี่ยมเยือนของผู้นำระดับสูงของจีน

ตลอดเวลาที่ผ่านมาผู้นำระดับสูงของจีนทั้งในระดับประธานาธิบดี รองประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี ประธานสภาประชาชนแห่งชาติจีน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ ล้วนแต่เคยเดินทางไปเยือนประเทศต่างๆ ในแอฟริกา ไม่ว่าจะเป็นประธานาธิบดีสีจิ้นผิง ประธานาธิบดีหูจิ่นเทา ประธานาธิบดีเจียงเจ๋อหมิน นายกรัฐมนตรีหลี่เค่อเฉียง นายกรัฐมนตรีเวินเจียเป่า นายกรัฐมนตรีจูเหิงจี้ ซึ่งนอกจากเป็นการกระชับความสัมพันธ์อันดีกับประเทศต่างๆ ในแอฟริกาแล้ว ยังส่งผลต่อการดำเนินยุทธศาสตร์ทั้งเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม รวมถึงความร่วมมือในเวทีระหว่างประเทศ

การสร้างความร่วมมือและพัฒนายุทธศาสตร์ร่วมกันกับองค์กรในทวีปแอฟริกา

จีนได้กำหนดยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับองค์กรในภูมิภาคแอฟริกา โดยเฉพาะกับสหภาพแอฟริกา (African Union- AU) ซึ่งเป็นองค์การทางการเมืองและเศรษฐกิจระหว่างรัฐที่ใหญ่ที่สุดในแอฟริกา นอกจากนี้ยังมีองค์กรอื่นๆ อาทิ ประชาคมเพื่อการพัฒนาแอฟริกาตอนใต้ (Southern African Development Community- SADC) สหภาพศุลกากรแอฟริกาตอนใต้ (Southern African Customs Union- SACU) ประชาคมเศรษฐกิจของรัฐในแอฟริกาตะวันตก (Economic Community of West African States- ECOWAS) อีกด้วย (北京外国语大学亚非学院, 2007: 219) การสร้างหุ้นส่วนใหม่เพื่อการพัฒนาแอฟริกา (New Partnership for Africa's Development-NEPAD) ซึ่งเป็นวิสัยทัศน์

และกรอบความคิดเชิงยุทธศาสตร์ใหม่เพื่อเผชิญหน้ากับประเด็นที่ท้าทายทวีปแอฟริกาในปัจจุบัน (The New Partnership For Africa's Development, 2015)

ความร่วมมือระหว่างจีนและแอฟริกาในเวทีระหว่างประเทศ

ในปัจจุบันประเทศส่วนใหญ่ในแอฟริกาได้สนับสนุนความพยายามของจีนในการโดดเดี่ยวได้หันออกจากประชาคมโลก นอกจากนี้ จีนมีแนวทางดำเนินนโยบายร่วมกับแอฟริกาในลักษณะความร่วมมือแบบใต้-ใต้ (South-South co-operation) สร้างความร่วมมือและแลกเปลี่ยนในระดับพหุภาคี อาทิ องค์การสหประชาชาติ (UN) การประชุมสหประชาชาติเพื่อการค้าและการพัฒนา (UNCTAD) และองค์การการค้าโลก (WTO) เพื่อปกป้องผลประโยชน์ร่วมกันของประเทศกำลังพัฒนาและจัดตั้งระเบียบทางเศรษฐกิจโลกใหม่ที่เป็นธรรมและเท่าเทียมกัน

ความร่วมมือกับแอฟริกาในด้านต่างๆ

จีนได้สร้างความร่วมมือกับแอฟริกาในหลากหลายมิติ อาทิ ด้านการศึกษา จีนได้เน้นขยายการฝึกอบรม การแลกเปลี่ยนนักศึกษา การเพิ่มจำนวนของทุนการศึกษาให้แก่แอฟริกา และกองทุนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในแอฟริกา ความร่วมมือด้านการแพทย์และสาธารณสุข จีนได้ขยายการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ของแอฟริกา โครงการป้องกันการค้าของโรคติดต่อ รวมถึงส่งอุปกรณ์ทางการแพทย์ไปยังประเทศในแอฟริกา นอกจากนี้ยังมีความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการเกษตร จีนได้ยกระดับความร่วมมือในส่วนงานวิจัยพื้นฐานและประยุกต์ การพัฒนาและแลกเปลี่ยนเทคโนโลยี ร่วมมือและบริการทางเทคนิค แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการพัฒนาการเกษตร การประมงและสร้างความมั่นคงในเรื่องอาหาร (วิลาลินี พิบูลย์เศรษฐ์, 2553: 139-144)

การประกาศนโยบายจีนต่อแอฟริกา (China's African policy)

จีนได้ประกาศนโยบายจีนต่อแอฟริกาในเดือน

มกราคม ค.ศ. 2006 โดยเอกสารฉบับนี้ได้กำหนดเป้าหมายนโยบายของจีนที่มีต่อแอฟริกา ในการสร้างหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ใหม่และการพัฒนาร่วมกันอย่างชัดเจน เอกสารแบ่งออกเป็น 6 ส่วน ได้แก่ 1) ความสำคัญของแอฟริกา 2) ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับแอฟริกา 3) นโยบายจีนต่อแอฟริกา 4) การขยายความร่วมมือระหว่างจีนและแอฟริกา 5) การประชุมความร่วมมือจีน-แอฟริกาและการติดตามผล 6) ความสัมพันธ์ของจีนกับองค์กรส่วนภูมิภาคในแอฟริกา (Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China, 2006)

2. การสร้างความร่วมมือด้านการค้าและการลงทุน

การสร้างความร่วมมือด้านการค้าและการลงทุน ถือได้ว่าเป็นประเด็นสำคัญในการดำเนินนโยบายต่างประเทศต่อแอฟริกา นับตั้งแต่เข้าสู่ศตวรรษที่ 21 เป็นต้นมา โดยในการประชุมความร่วมมือจีน-แอฟริกา ค.ศ. 2000 ได้กำหนดแนวทางในการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจของจีนต่อแอฟริกาในศตวรรษใหม่ที่เน้นความร่วมมือระหว่างรัฐบาล การพัฒนาเศรษฐกิจและแลกเปลี่ยนทางการค้าของทั้งสองฝ่าย (Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China, 2000)

ความร่วมมือทางการค้า รัฐบาลจีนได้กำหนดนโยบายการค้าร่วมกับแอฟริกา อาทิ การยกระดับการค้าและความสามารถในการผลิต การประสานนโยบายการค้าของทั้งสองฝ่าย การจัดตั้งสภาธุรกิจร่วมจีน-แอฟริกา เพื่อประสานกับหอการค้าของประเทศแอฟริกา การจัดตั้งศูนย์แสดงสินค้าจีน-แอฟริกาในประเทศจีน เพื่อส่งเสริมการค้าของสองฝ่าย (Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China, 2000) ในเอกสารนโยบายจีนต่อแอฟริกา ค.ศ. 2006 ยังได้กล่าวถึงนโยบายด้านการค้าของจีนไว้อย่างชัดเจนว่า รัฐบาลจีนจะนำระบบที่มีประสิทธิภาพมาใช้อำนวยความสะดวกในการส่งสินค้าจากแอฟริกาไปยังตลาดของจีนและให้สิทธิพิเศษปลอดภาษีแก่สินค้าบางรายการที่มาจาก

ประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุดในแอฟริกา รวมถึงความพยายามในการเจรจาเขตการค้าเสรี (FTA) และเจรจากับองค์กรระดับภูมิภาคของแอฟริกา (Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China, 2006) เมื่อถึงปี ค.ศ. 2009 จีนกลายเป็นคู่ค้ารายใหญ่ที่สุดของแอฟริกา ในปี ค.ศ. 2013 ประธานาธิบดีสีจิ้นผิงได้เยือนแอฟริกาและประกาศมาตรการสนับสนุนการพัฒนาแอฟริกา เพิ่มระบบที่มีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการค้าและเศรษฐกิจระหว่างจีนและแอฟริกา สำหรับประเทศคู่ค้าสำคัญของจีนส่วนใหญ่เป็นประเทศเศรษฐกิจสำคัญในแอฟริกา อาทิ แอฟริกาใต้ อียิปต์ หรือประเทศที่เป็นแหล่งน้ำมัน อาทิ แองโกลา ชูดาน ไนจีเรีย คองโก (National Bureau of Statistics of China, 2014)

การส่งออกไปยังแอฟริกา ประเทศที่จีนส่งออกส่วนใหญ่เป็นประเทศที่อยู่ในกลุ่มแอฟริกาเหนือ เช่น อียิปต์ โมร็อกโก แอลจีเรีย ไนจีเรีย และประเทศเศรษฐกิจอย่างแอฟริกาใต้ สำหรับสินค้าส่งออกไปยังแอฟริกา ประกอบด้วยผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับเครื่องจักรและอิเล็กทรอนิกส์ ผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีขั้นสูง ผลิตภัณฑ์พลาสติก สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ยางรถยนต์ เป็นต้น

การนำเข้าจากแอฟริกา สินค้านำเข้าจากแอฟริกาส่วนใหญ่ ได้แก่ น้ำมันดิบ แร่เหล็ก ทองแดง เพชร ไม้อ่อน น้ำมัน ถือเป็นสินค้าที่มีสัดส่วนประมาณ 2 ใน 3 ของการนำเข้าสินค้าทั้งหมดจากแอฟริกาและการนำเข้าน้ำมันจากแอฟริกาคิดเป็น 30 เปอร์เซ็นต์ของการนำเข้าจากทุกภูมิภาคทั่วโลกของจีน โดยประเทศคู่ค้าสำคัญ ได้แก่ แองโกลา รองลงมาคือ ชูดาน คองโก อิเควทอเรียลกินี (Zhao, 2007)

การลงทุนในแอฟริกา จีนได้กำหนดนโยบายด้านการลงทุนกับแอฟริกาอย่างชัดเจน โดยมีลักษณะคือ จัดตั้งกองทุนพิเศษเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการลงทุนร่วมกันของวิสาหกิจจีนและแอฟริกา โดยรัฐบาลจีนได้ดำเนินข้อตกลงทวิภาคีเพื่อสนับสนุนและรับรองการลงทุน ทั้งยังหลีกเลี่ยงภาษีซ้อน (Avoiding Double

Taxation) เพื่อเป็นการปกป้องสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของผู้ลงทุนทั้งสองฝ่าย ในการประชุมสุดยอดผู้นำและระดับรัฐมนตรีว่าด้วยความร่วมมือจีนและแอฟริกา ครั้งที่สาม ค.ศ. 2006 รัฐบาลจีนได้ประกาศแผนการที่จะพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zones) ในแอฟริกาเพื่อส่งเสริมการลงทุนของวิสาหกิจจีน (Guerrero & Manji, 2008: 144-145) สำหรับการลงทุนโดยตรง (FDI) ของจีนในแอฟริกาถือว่ามีมูลค่าสูงขึ้นทุกๆ ปี โดยการลงทุนโดยตรงใน ค.ศ. 2000 มีมูลค่า 287,710,000 เหรียญสหรัฐฯ เมื่อถึง ค.ศ. 2013 มีมูลค่าถึง 3,370,640,000 เหรียญสหรัฐฯ สูงขึ้นจากปี ค.ศ. 2000 ประมาณ 12 เท่า (National Bureau of Statistics of China, 2015) การลงทุนในแอฟริกาหลักๆ เน้นที่การลงทุนใน 2 ประเภทหลักๆ คือ การลงทุนด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน อาทิ โครงการผลิตน้ำ ทำอากาศยาน ทางรถไฟ ถนน สะพาน และการลงทุนเกี่ยวกับน้ำมัน โดยบริษัทน้ำมันสำคัญของจีน ประกอบด้วย SINOPEC CNPC CNOOC และ Sino Union Petroleum & Chemical International ซึ่งได้เข้าไปลงทุนเกี่ยวกับการสัมปทาน สำรวจ ขุดค้น สร้างโรงกลั่นน้ำมันในแอฟริกา อาทิ แองโกลา ชาด สาธารณรัฐคองโก อิเควทอเรียลกินี ไนจีเรีย ชูดาน เป็นต้น นอกจากนี้จีนยังลงทุนเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติในสาธารณรัฐคองโก กาบอง แอฟริกาใต้ แซมเบีย อีกด้วย (วิลาลินี พิบูลย์เศรษฐ์, 2553: 166-170)

3. การดำเนินนโยบายให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศในแอฟริกา

จีนให้ความช่วยเหลือต่อแอฟริกา โดยสามารถแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบด้วยกันคือ

1) การให้ความช่วยเหลือที่ไม่ใช่ในรูปแบบของเงินสด (Grants-in kind not in cash) การให้ความช่วยเหลือรูปแบบนี้มักให้ในลักษณะโครงการสวัสดิการทางสังคม อาทิ โรงพยาบาล โรงเรียน การช่วยเหลือทางเทคนิค การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการบรรเทาความเสียหาย

2) เงินให้กู้ยืมไม่มีดอกเบี้ย (Interest free loans) เน้นในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น โครงการที่มีขนาดใหญ่

3) เงินให้กู้ยืมแบบมีเงื่อนไขผ่อนปรน (Concessional Loans) หรือเรียกกันว่าเงินที่ให้สิทธิพิเศษ โดยธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าของจีน (China Exim bank) เป็นผู้จัดสรร ประกอบด้วยเงินให้กู้ยืมระยะกลางและระยะยาว อีกทั้งยังมีโครงการสร้างสาธารณูปโภคต่างๆ ที่จีนให้เงินช่วยเหลือแก่แอฟริกา และแอฟริกาจ่ายคืนเงินกู้ยืมในรูปของทรัพยากรธรรมชาติ แทนการจ่ายคืนเป็นเงิน (วิลาลินี พินุลย์เศรษฐ์, 2553: 173-177)

นอกจากนี้ จีนยังให้สิทธิพิเศษทางการค้าแก่ประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุด (Least Developed Countries) เป็นการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศแอฟริกาในรูปแบบหนึ่ง โดยนายกรัฐมนตรีเวินเจียเป่าได้แถลงในการประชุมระดับรัฐมนตรีว่าด้วยความร่วมมือจีน-แอฟริกา ครั้งที่ 2 ว่าจีนจะให้การนำเข้าปลอดอัตราภาษีศุลกากรแก่สินค้าบางประเภทที่ส่งมาจากประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุดในแอฟริกา (LDCs) ต่อมาได้มีการย้ำอีกครั้งจากกระทรวงพาณิชย์ของจีนว่า จีนจะให้นำเข้าปลอดอัตราภาษีศุลกากรแก่สินค้าบางประเภทที่ส่งมาจากประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุดในแอฟริกา ซึ่งได้ทำข้อบันทึกกับรัฐบาลจีนในการดำเนินการปลอดอัตราภาษีศุลกากรไว้ก่อนวันที่ 31 ธันวาคม ค.ศ. 2004 ซึ่งสินค้าที่ได้สิทธิพิเศษปลอดภาษีนี้มีรวมกันกว่า 190 รายการ ทั้งนี้เพื่อเป็นการขยายการส่งออกจากประเทศในแอฟริกายังจีนและส่งเสริมการค้าทวิภาคีระหว่างจีนและแอฟริกา โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2005 ซึ่งมีประเทศที่ทำบันทึกกับรัฐบาลจีนรวม 25 ประเทศ (Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China, 2006)

บทส่งท้าย

กล่าวได้ว่า นโยบายต่างประเทศจีนต่อแอฟริกา ในช่วงศตวรรษที่ 21 นี้ จีนได้เน้นนโยบายที่สอดคล้องกับ

ผลประโยชน์แห่งชาติของจีน โดยเฉพาะผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจได้เป็นเป้าหมายสำคัญในการดำเนินนโยบายต่อแอฟริกา ทั้งนี้จีนได้วางรูปแบบการดำเนินนโยบายดังนี้ 1) การส่งเสริมมิตรภาพและความสัมพันธ์อันดีกับแอฟริกา 2) การสร้างความร่วมมือทางการค้าและการลงทุน 3) การให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศในแอฟริกา โดยการดำเนินนโยบายในรูปแบบดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายต่างประเทศของจีนที่ได้วางไว้

การดำเนินนโยบายต่างประเทศจีนต่อแอฟริกา ได้ก่อให้เกิดผลประโยชน์ร่วมกันทั้งต่อจีนและแอฟริกา โดยผลประโยชน์ที่จีนได้รับประกอบไปด้วย 1) ผลประโยชน์ด้านการค้าและการลงทุนกับแอฟริกา 2) ผลประโยชน์ในการแสวงหาน้ำมันและทรัพยากรธรรมชาติ 3) ผลประโยชน์จากแอฟริกาในเวทีระหว่างประเทศ

จากนโยบายที่จีนได้ดำเนินต่อแอฟริกาที่ผ่านมา นั้น แอฟริกาได้สนใจและตอบรับการเข้ามาของจีนเป็นอย่างดี และพร้อมผูกมิตรกับประเทศจีน เนื่องจากแอฟริกายังคงต้องการความช่วยเหลือจากจีนในหลายๆ ด้าน โดยผลประโยชน์ที่แอฟริกาจากการเป็นมิตรประเทศกับจีน ประกอบไปด้วย 1) ผลประโยชน์ด้านการค้า 2) ผลประโยชน์การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) 3) การได้รับความช่วยเหลือทางเทคนิคต่างๆ 4) การได้รับช่วยเหลือด้านการเงิน เป็นต้น

สำหรับแนวโน้มของนโยบายของจีนต่อแอฟริกา ในอนาคตนั้น จากเอกสารแถลงการณ์และสุนทรพจน์ของผู้นำจีนในการประชุมความร่วมมือระหว่างจีนและแอฟริกาในแต่ละครั้งที่ผ่านมา ได้เน้นชัดเจนว่าจีนจะเพิ่มความร่วมมือกับแอฟริกาในหลากหลายมิติ และมีการพัฒนาและขยายขอบเขตมากขึ้น

ด้วยผลประโยชน์ที่จะได้รับร่วมกันของทั้งสองฝ่ายนี้เอง ทำให้สามารถคาดการณ์แนวโน้มความสัมพันธ์ระหว่างจีนและแอฟริกาที่จะเกิดขึ้นต่อไปอนาคตว่า จะยิ่งพัฒนาขึ้นในทุกๆ ด้าน ปัจจุบัน (ค.ศ. 2016) จากประเทศในแอฟริกาทั้งหมด 54 ประเทศ มีเพียงประเทศ 4 ประเทศที่ยังไม่ได้สถาปนาความสัมพันธ์

ทางการทูตกับจีน สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการดำเนินนโยบายของจีนต่อประเทศในโลกที่สาม โดยเฉพาะทวีปที่มีจำนวนประเทศมากที่สุดและมีทรัพยากรธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์อย่างแอฟริกา

อย่างไรก็ดี การดำเนินนโยบายต่อแอฟริกาในช่วงศตวรรษใหม่นี้ ยังสร้างความเคลือบแคลงถึงเป้าหมายการดำเนินนโยบายต่อแอฟริกาว่าเป็นลักษณะของลัทธิล่าอาณานิคมใหม่หรือนักจักรวรรดินิยมใหม่ทางเศรษฐกิจ ซึ่งข้อคิดเห็นเหล่านี้เป็นที่ถกเถียงในสื่อของโลกตะวันตก

โดยเฉพาะกรณีของดาร์ฟูร์ (Darfur) การที่จีนเข้าไปมีความสัมพันธ์อันดีกับรัฐบาลคาร์ตุม รวมถึงในกรณีรัฐบาลประธานาธิบดีโรเบิร์ต มูกาเบ (Robert Mugabe) ของซิมบับเว ทำให้จีนถูกวิจารณ์ว่าสนับสนุนรัฐบาลเผด็จการและละเมิดสิทธิมนุษยชน อย่างไรก็ตาม จีนก็ยืนยันเสมอมาว่าจีนดำเนินความสัมพันธ์กับแอฟริกาบนหลัก 5 ประการแห่งการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ โดยเฉพาะการไม่แทรกแซงกิจการภายในของกันและกัน

บรรณานุกรม

- เปียน อีระวิทย์. (2515). *นโยบายต่างประเทศจีนคอมมิวนิสต์*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรศักดิ์ มหัทธโนบล. (2549). *เศรษฐกิจการเมืองจีน*. สถาบันเอเชียศึกษา: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิลาสินี พิบูลย์เศรษฐ์. (2553). *นโยบายต่างประเทศจีนต่อแอฟริกา ค.ศ. 2000-2007*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิัญญา รัตนมงคลมศ. (2547). *นโยบายต่างประเทศ แนวทางการศึกษา ทฤษฎี และระเบียบวิธีวิจัย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Chen, K. C. (1979). *China and the three Worlds*. London: The Macmillan press LTD.
- Chen, S. (2008). *China's Strategy in Its Pursuit of African Oil*. Retrieved April 6, 2015, from http://www.allacademic.com/meta/p268163_index.html
- Davies, M. (2008). *How China delivers development assistance to Africa*. Retrieved April 6, 2015, from http://www.ccs.org.za/downloads/DFID_FA_Final.pdf
- Davies, P. (2007). *China and the end of poverty in Africa- toward mutual benefit?*. Retrieved April 6, 2015, from <http://www.eurodad.org>
- Fernando, S. (2007). Chronology of China-Africa Relations. *China Report*, 43(3), 363-373.
- Foster, V., William, B. & Chen, C. (2009). *Build Bridge: China's Growing Role as Infrastructure Financier for Sub-Saharan Africa*. USA: The World Bank.
- Gountin, M. (2008). *China's Assistance to Africa, a stone bridge of Sino-African Relations*. Retrieved July 6, 2015, from <http://www.cctr.ust.hk>
- Guerrero, D. & Manji, F. (2008). *China's New Role in Africa and the South: A search for a new perspective*. Bangkok: Focus on the Global South Social Research Institute.
- Han, N. (1990). *Diplomacy of Contemporary China*. HongKong: New Horizon Press.
- Hodel, M. & Colby, P. (2008). The Scramble for Energy: China's Oil Investment in Africa. *The Journal of International Policy Solutions*, 9, 50-51.
- Lanteigne, M. (2009). *Chinese Foreign Policy: An Introduction*. England: Routledge.

- Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. (2006). *China's African Policy*. Retrieved October 13, 2008, from <http://www.fmprc.gov.cn/eng/zxxx/t230615.html>
- Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. (2013). *China-Africa Economic and Trade Cooperation*. Retrieved February, 2015, from <http://images.mofcom.gov.cn/rw/201308/20130830175534058.pdf>
- Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. (2000). *China's Policy Toward Africa*. Retrieved November 5, 2015, from http://english1.people.com.cn/english/200010/09/eng20001009_52152.html
- Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. (2006). *Programme for China-Africa Cooperation in Economic and Social Development*. Retrieved February 10, 2015, from <http://www.focac.org/eng/wjjh/t404122.html>
- Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. (2015). *Forum on China-Africa Cooperation*. Retrieved January 4, 2016, from <http://www.focac.org/eng/>
- National Bureau of Statistics of China. (2014). *China Statistical yearbook 2001-2013*. Retrieved March 11, 2015, from <http://www.stats.gov.cn>
- National Bureau of Statistics of China. (2015). *Foreign Investment Actually Utilized by Countries or Regions 2001-2014*. Retrieved March 11, 2015, from <http://www.stats.gov.cn>
- Ofodile, U. (2009). Trade, Aid and Human Rights: China's Africa Policy in Perspective. *Journal of International Commercial Law and Technology*, 4(2), 86-99.
- Ofodile, U. (2009). *Trade, Empires and Subjects: China-Africa Trade- A New Fair Trade Arrangement or The Third Scramble for Africa?*. Retrieved January 11, 2016, from http://works.bepress.com/uche_ewelukwa/1/
- Princeton, L. (2008). *China Rising Role in Africa*. Retrieved January 11, 2016, from <http://www.cfr.org/publication/8436/>
- Rotberg, R. (2008). *China into Africa: Trade, Aid and Influence*. Virginia: R.R.Donnelley.
- Vanness, P. (1998). "China and the third world: Patterns of Engagement and indifference," In Samuel S. Kim (ed), *China and the world: Chinese foreign policy faces the new millennium*. 155-156. USA: Westview press.
- Yang, F. (2002). *Contemporary China and Its Foreign Policy*. Beijing: Shijiezhishichubanshe.
- Zhao, H. (2007). *China's Oil Venture in Africa*. Retrieved November 21, 2016, from <http://www.eai.nus.edu.sg/BB348.pdf>
- 北京大学非洲研究中心. (2000). *中国与非洲*. 北京:北京大学出版社.
- 北京外国语大学亚非学院编. (2007). *亚非研究《第1辑》*. 北京:时事出版社.
- 楚树龙, 金威. (2008). *中国外交战略和政策*. 北京:时事出版社.
- 黄安余. (2005). *新中国外交史*. 北京:人民出版社.

- 陆苗耕, 黄舍骄, 林怡. (2006). *同心若金: 中非友好关系的辉煌历程*. 北京: 世界知识出版社.
- 王泰平. (1999). *中国人民共和国外交史(第三卷: 1970-1978)*. 北京: 世界知识出版社.
- 王运泽. (2006). *携手同行: 中非人民友情写真*. 北京: 世界知识出版社.
- 袁武. (2006). *中国与非洲*. 北京: 五洲传播出版社.

Translated Thai References

- Mahatthanobol, W. (2006). *Chinese Political Economy*. Institute of Asian Studies: Chulalongkorn University. [in Thai]
- Piboonsate, W. (2010). *China's Foreign Policy Toward Africa During 2000-2007*. Master's thesis (International Relations), Faculty of Political Science, Chulalongkorn University. [in Thai]
- Rattanamongkolmas, A. (2004). *Foreign Polycys, Study methods, Theories and researches*. Bangkok: Chulalongkorn University. [in Thai]
- Theerawit, K. (1972). *Chinese Communist Foreign Policy*. Bangkok: Political Science, Chulalongkorn University. [in Thai]

Translated Chinese References

- African Studies Center of Peking University. (2000). *China and Africa*. Beijing: Peking University Press. [in Chinese]
- Beijing Foreign Studies University School of Laws. (2007). *Asian and African Studies (First series)*. Beijing: Current Affairs Press. [in Chinese]
- Chu, S. & Jin, W. (2008). *Chinese Diplomatic Strategy and Policy*. Beijing: Current Affairs Press. [in Chinese]
- Huang, Yu. (2005). *New Chinese Diplomatic*. Beijing: People Press. [in Chinese]
- Lu, M., Huang, S. & Lin Y. (2006). *Glorious History of China-Africa friendly Relations*. Beijing: World Affair Press. [in Chinese]
- Wang, T. (1999). *History of the Foreign Relations of the People's Republic of China (1970-1978)*. Beijing: World Affair Press. [in Chinese]
- Wang, Y. (2006). *Walk Hand in Hand: Chinese-African People Friendship Portray*. Beijing: World Affair Press. [in Chinese]
- Yuan, S. (2006). *China and Africa*. Beijing: Wuzhou Broadcast Press. [in Chinese]

Name and Surname: Wilasinee Piboonsate

Highest Education: Doctor of Laws in International Relations, Institute of International Studies, Yunnan University, China

University or Agency: Panyapiwat Institute of Management

Field of Expertise: Chinese studies

Address: 85/1 Moo 2, Chaengwattana Rd., Bang Talad, Pakkred, Nonthaburi 11120

